

Rainbow Warrior

СТУДЕНТСЬКИЙ ЕКОЛОГО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ САМВИДАВ — №1, ЛЮТИЙ 2001

(тут нібито має бути)
Редакторська колонка

Всім привіт! Те, що ви тримаєте у руках, напевно, викликає у всіх однакове питання: "Що це таке?" На правах шеф-редактора заявляю: це — студентський еколого-інформаційний самвидав "Rainbow Warrior" (що ви, можливо, вже помітили), тобто періодичне (сподіваємось) друковане видання, що започатковане з ініціативи студентів кафедри екології НаУКМА та є першим в історії НаУКМА студентським виданням з подібної тематики (якщо не першим — виправіть, будь ласка, цю нахабну помилку шеф-редактора, хай опустить свого високо задраного носа ☺).

Спочатку — про те, що на початку, тобто про назву. Історично ім'я Rainbow Warrior належить одному з кораблів Greenpeace, який зараз займається висліджуванням китобійних суден в Норвезькому морі. "Rainbow" — швидше за все, данина "дітям квітів", адже саме контркультурі 60-х ми зобов'язані виникненням "зеленого руху". Rainbow було найросповсюдженішим ім'ям серед хіппі. Ну, а слово "warrior" дуже полюбили безліч радикальних екологічних груп і організацій, гордо себе ним іменуючи. Отже, обидва слова користуються досить значною популярністю в сфері захисту довкілля, тож ми вирішили обрати саме таку назву. Посилаючись на всім відомий факт, що англійська є другою робочою мовою НаУКМА та на те, що деякі вирази і словосполучення від перекладу з однієї мови на іншу інколи, погодьтеся, втрачають частину привабливості звучання, назву ми лишаємо в оригіналі. Let it be.

Тепер про зміст. Наше видання покликане інформувати читачів щодо різноманітних "зелених" подій, піднімати дискусійні питання з метою привернення громадської (тобто студентськонеаукмівської) уваги до екологічних проблем (як локальних, так і глобальних) та згуртовувати активну екологічно свідому молодь для спільного вирішення цих проблем.

Увага! Ми зацікавлені у співпраці, отже кому є що сказати, намалювати, сфотографувати і т. д., будемо раді вашим пропозиціям. Стиль нашого видання: охорона Природи, екологічна етика і свідомість, природоохоронна пропаганда — "зелений" активізм, а також інші цікаві теми, які ви нам запропонуєте.

Тухлими яйцями та гнилими помідорами закидуйте редакцію за адресою: tisa@mail-in.net. Будемо щиро вдячні за щирі та конструктивні критики, так само як і за щедру моральну підтримку, яка нам так потрібна (це наш перший журналістський досвід, як-не-як!).

For the Earth,
Tisa

НЕ ДАРУЙТЕ КОХАНИМ ПЕРВОЦВІТІВ

В цю мить, коли я набираю цю статтю, в моє вікно світять яскраві сонячні промінці. Здається, це вже весна. Не знаю, як ви, а я чекаю на весну вже давно і з нетерпінням. Як-не-як, зима цього року відмінно продемонструвала нам, що таке глобальні зміни клімату і, таким чином, особливої втіхи не принесла (особливо тим, хто на різдвяні канікули звик до карколомних спусків на лижах з засніжених верхів Карпат...). А весна — це сонце, це зелена травичка, це кохання, врешті-решт... Ну, а раз весна — це кохання, то кожний лицар постіпає подарувати своїй дамі серця до дня Св. Валентина чи то 8 Березня, а дехто навіть просто так, — букетик тендітних підсніжників чи яскравих крокусів. Здавалося б, кращого свідчення ваших почуттів годі й шукати (а, тим паче, дешевшого — букетик квітів коштує 1 грн). Але якщо ви справжній лицар... — зупиніться!

Мабуть, сьогодні в Києві не знайдеш жодного підземного переходу метро, ринку чи просто будь-якого людного місця, де б не було хоча б однієї тітоньки чи бабусі, що продає тендітні букетики первоцвітів. Спитайте в будь-якої з них, звідки ці квіти, і вона вам відповість: "Це кримські". А якщо спробувати увявити собі кількість квітів, що продаються в Києві за день, потім — за місяць, а тоді ще й згадати, що крім Києва в Україні ще сила-силенна міст і селищ, на вулицях яких теж безліч таких тітоньок і бабусь — така купа "тендітних символів весни" (принаймні в моїй уяві) видається значно більшою за площу Криму (якихось там 27 тис. кв. км)...

Кримські первоцвіти шороку збираються і вивозяться промисловими масштабами. Промислові масштаби — це вагони і вантажні машини щодня, що розколяться по всіх великих містах України і не тільки, досягаючи Москви і Санкт-Петербурга. При цьому винищуються цілі галявини, а розміри популяцій первоцвітів з року в рік скорочуються катастрофічними темпами, адже 1 зірвана квітка — це 30, що не розквітнуть наступного року, бо ці види додатково дуже потерпають від витоптування. Не

люблю, коли шкоду Природі виражають у грошах (Природа — це не "народне добро"), але все ж підраховано, що

(за неповними даними) щорічні збитки, завдані Природі, оцінюються в десятки мільйонів гривень. Продаж первоцвітів зараз став дуже вигідним бізнесом з добре налагодженою мережею — від "штату" збирачів до спеціальних оптових ринків у Старому Криму, Сімферополі та Джанкої, транспортних шляхів та, нарешті, оганньої ланки — продавців на місцях. Хтось заробляє цим бізнесом великі гроші. А вираз "великі гроші" у нас традиційно співзвучний до слів "незаконно" чи "злочинно".

Первоцвіти, що продають на вулицях міст (підсніжник звичайний, підсніжник складчастий, шафран Гейфеля та ін.) занесені до Червоної книги України. А самовільне збирання та торгівля рослинами, що занесені до Червоної книги, карається статтями 90, 159 та 160 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Наприклад, продавців диких рослин чекає штраф від 51 до 136 грн. Але працівників зеленої міліції, очевидно, "на всіх не вистачить".

Хоча певні результати вже є. У лютому-березні Всеукраїнська екологічна Ліга (ВЕЛ) та Всеукраїнська дитяча спілка "Екологічна варт" разом з іншими громадськими організаціями та органами державної влади проводять щорічну всеукраїнську природоохоронну акцію "Первоцвіт". В рамках акції проводяться такі заходи: розповсюдження інформаційних матеріалів (листівок, наклеюк тощо); видання методичної літератури для вчителів, що б допомогли розробити уроки та провести тематичні бесіди з дітьми щодо охорони первоцвітів; проведення рейдів державних органів спільно з активістами ВЕЛ щодо припинення незаконної торгівлі червонокнижними рослинами; фестиваль екологічних театрів тощо. За даними 1999 р. протягом акції було вилучено близько 2 млн. 574 тис. екземплярів квіток, з них 1 млн. 509 тис. в Криму. Конфіскований товар з відповідними поясненнями роздавався в лікарнях та дитячих садках. Але, незважаючи на дії "зелених", масштаби винищування квітів з року в рік тільки зростають.

"Ліричний наступ". Якось наприкінці березня довелося мені побувати на славнозвісній кримській Ай-Петрі. Спускаючись гірським серпантинем до Ялти, ми натрапили на казкову галявину. Вона була вкрита снігом, а з-під снігу в усі боки неперервно біло-синьою ковдрою виглядали голівки підсніжників і пролісків... Це було найсильніше враження за весь тиждень мандрівки Кримом. Хтось доречно зазначив, що "квітка, яку ми не зриваємо, єдина ніколи не втрачає своєї краси і аромату..." А квіти, що ми ставимо у вазу — мертві, і з кожною миттю вони будуть лише більше в'янути. Чому б замість хвилиної радості від букетика квітів не навчитися відчувати постійну радість, знаючи, що є на схилах Ай-Петрі чарівна галявина, відтворюючи її в своїй пам'яті чи змальовуючи у своїй уяві?.. Та люди не звикли радіти тому, що їм не належить. Крім того, останніми роками як ніколи шукачі легкої наживи буквально "завалили" місто своїм тендітним товаром, який не встигає вчасно розпохитись і частину букетів доводиться просто викидати. І ніякі штрафи справи не допоможуть — первоцвіти будуть винищуватися, доки на них існуватиме попит. Проте пасивно допомогти зберегти те, що ще лишилося — відмовитися від спокуси купити букетик — може кожний. А хто хоче допомогти активно, тобто взяти участь в акції "Первоцвіт" — "мильте" до редакції RW або безпосередньо до Всеукраїнської екологічної Ліги (VEL@zeos.net). Ваша допомога просто необхідна!

Виявляється, термін екологія був відомий задовго до Геккеля...

Генрі Девід Торо (1817 - 1862)

Відома всім істина – класиків треба знати. Що ж стосується класиків природоохорони, то у нас їх знають далеко не завжди, особливо іноземних. Найвидатніших людей, які варті того, щоб брати з них приклад, чомусь обходять увагою університетські курси і рідко цитують вітчизняні вчені. З наміром хоча б трохи виправити ситуацію "RW" у першому номеру розпочинає серію публікацій про видатних людей, які зробили неоціненний внесок у справу охорони природи та сприяли зміні парадигми світогляду в свідомості людства у бік гармонізації його стосунків з навколишнім світом

Генрі Торо – видатний ідеолог охорони природи, американський філософ-трансценденталіст, закінчив Гарвард. Його вплив на розвиток ідеї охорони природи, особливо у США і Канаді, величезний. Власне кажучи, він першим у західній культурній традиції став говорити про дику природу, як про моральну і вільну сутність, яку саме через властиву їй свободу і потрібно цінувати. Разом з Джоном Мюїром вони першими серед природоохоронців підійшли до розуміння дикої природи як морального начала і естетичної досконалості. В їх інтерпретації "дикі" у природі стало звучати не як "ліоте", "страшне", а як "незисповане", "чисте". Дикість стає способом означення священності в природі. Тієї священності, яку в респіт респіт являє собою місце, де ми зустрічаємося явища з іншого, більш вічного світу, що порушує перебіг часу в нас самих.

Найбільш видатні есе Торо – "Щоденник", "Прогулянки", "Уолден, або життя у лісі" та "Чорниця" – не були сприйняті його сучасниками. Вони вважали Торо диваком, що зневажав усталені міські звичаї, а замість того проповідував просте життя серед природи та самообмеження своїх потреб до самих тільки життєво необхідних. За часів Торо ще не було видно всіх катастрофічних для природи наслідків діяльності людей у задоволенні своїх все більш зростаючих вимог, але він вже попереджував про можливі лиха. Без дикої природи Торо не уявляє морального і духовного благополуччя людини. У своєму есе "Прогулянки" він писав: "Я хочу замовити слівце за Природу, за абсолютну свободу і відсутність цивілізації... Я хотів би жити, маючи з одного боку селище, а з іншого дику природу і кожен раз приходити туди (...) В диких місцях знаходиться збереження світу. З лісів і дикої природи до нас надходить щось таке, що тонізує. Наші пращури були дикими. Історія про Ромула і Рема, яких викормила вовчиця – не просто безглузда байка. Засновники будь-якої держави, що досягла видатного положення, черпали силу та енергію з такого дикою джерела (...) Коли я відпочиваю, я шукаю найтемніший ліс, найгустіший та безкінечний, і найстрашніше для людей болото. Я ступаю на болото як на святу землю, як до притулку. Тут сила, серцевина Природи (...)"*

В одній зі своїх робіт Торо пише: "Ліс наповнений таким же живим духом, як і людина". Його концепція дикої природи була революційною,

бо вона позбавлена будь-якої дискримінації природи. На його думку, дику природу – не що інше, як цивілізація, але інакша, ніж наша. Ці думки визначні тим, що їх не існувало в попередніх західних культурних поглядах. Хоча Торо і не використовував термін "екоетика", він, власне, був її ідеологічним засновником. Зате інший термін, а саме "екологія", як відмічає П. Оксер (Ochser, 1959), зустрічається в приватному листі Торо друтові, що датований 1858 роком, де Торо розповідає про деякого містера Гоара, що "займається ботанікою і екологією" (В. Д. Федоров, Т. Г. Гильманов. Екологія. – М., МГУ, 1980. – С. 19). Однак заслуга введення цього терміну в велику науку належить відомому німецькому біологові Ернсту Геккелю після виходу в 1886 р. його праці "Загальна морфологія організмів".

"Чому ми засуджуємо тих, хто змушується над дітьми, і підтримуємо тих, хто робить це з природою?"** – запитував екофілософ. Торо вважав, що природі слід надати такі ж моральні права, як і людині. Він одним з перших оголосив, що свобода – одна з найголовніших цінностей природи. "Природа навколо мене незвичайно вільна, і ця свобода – її частина", – пише він. "Я люблю дике начало не менше, ніж моральне. Все добро – дике і вільне"

Генрі Торо був далекий від щоденної людської суєти, він жив простим життям – бо йому просто подобалося жити. Він обрав інший шлях, ніж ті люди, які проводять свої дні у дріб язкових турботах, нічого навкруги себе не бачачи, а в кінці життя приходять до розуміння, що все прекрасне пройшло повз них, що вони і не жили взагалі. Прекрасне завжди було разом з Торо, бо він любив прекрасне, віднайшовши його в єдиному і вічному джерелі – Природі. Торо завжди писав слово "Природа" з великої літери. Його роботи стали популярними у США лише через століття по його смерті. Зараз він, разом з Олдо Леопольдом, найбільш цитований автор в екофілософських роботах Заходу.

Коли читаєш "Уолдена", не віриться, що ця книга була написана півтора століття тому. Прекрасні думки, наповнені глибокими метафорами, не лише пережили цей довгий термін, а й навпаки – актуальність їх зростає з кожним днем.

* Цит. за В. Е. Борейко. *Ессе о дикой природе*. – К., 2000.

** Цит. за В. Борейко, Е. Помінова. *Зарубежные философы дикой природы*. – К., 2000.

Деякі цитати з книги "Уолден, або життя в лісі" (за Г. Торо. *Уолден, или жизнь в лесу*. – М., Наука, 1979)

Яким би жалюгідним не було твоє життя, дивись йому в вічі і живи ним. Воно не таке погане, як ти сам. Воно здається найбіднішим, коли ти найбагатший.

Скільки здоров'я і радості несе нам незаймана і добродійна Природа – сонце, вітер, дощ, літо і зима! І скільки в ній співчуття людському роду! Вся Природа страждала б, сонце потьмяніло, вітри б зітхали, хмари лили сльози, а ліси скинули б свої шати і посеред літа одяглися би в жалобу, якби у людини з'явився коли-небудь справжній привід для горя. Як же мені не відчувати своєї спорідненості з землею? Хіба я сам не складаюся частково з листя та рослинного перегною?

Білий ставок і Уолден – це великі кристали на обличчі землі, Озера Світла. Якби вони застигли і були таких розмірів, щоб їх можна було схопити, раби могли б екрати їх для прикраси імператорських корон; але вони рідкі і великі й довіку належать нам і нашим нащадкам, тому ми нехтуємо ними і жемемося за алмазом Кохінором. Вони надто чисті, щоб мати ринкову ціну. До них не домішано ніякого бруду. Наскільки вони прекрасніші за наше життя, наскільки чистіші за наші звичаї! (...) Природа не має цінителів серед людей. Колір пір'я птахів та їх спів гармонують з квітами; але де той юнак чи та дівчина, які б склали єдине ціле з розкішною, вільною красою Природи? Вона квітне сама по собі, далеко від міст, де вони живуть. А це говорять про небеса! Та ви вкриваєте ганьбою землю.

Час – всього лише ріка, куди я закидаю свою вудку. Я плю з неї, але в цей час бачу й пицане дно і переконуюсь, наскільки вона мінка. Цей мілкий потік біжить повз мене, а вічність залишається. Я хотів би пити з глибини джерел, я хотів би закинути вудку в небо, де дно усяне камінцями зірок. Та я не змію навіть рахувати до одного. Я не знаю й першої букви абетки. Я завжди шкодю, що не такий мудрий, як в той день, коли я з'явився на світ.

Врятуй свій край і ти врятуєш планету

Колись в річці Меттоул, США, було так багато лосося, що, коли він йшов на нерест, люди підганяли свої машини до берега і вилами завантажували рибу в багажники. Та після того, як на крутих схилах Північної Каліфорнії проклали дороги та вирубали ліси, дощі зміли ґрунт в річку, і він наклав ґравій, в якому лосось відкладав ікру.

В 1970-их більшість з 2000 жителів віддаленої Меттоул Веллі змирилися з вимиранням лосося. Але невелика група місцевих жителів вирішила допомогти лососеві вижити. Вони ставили безпечні пастки, коли риба йшла на нерест, інкубували ікру і випускали мальків в річку. Крім того, вони поліпшували місце проживання лосося - розбирали завали з дерев, що перегороджували річку і перешкоджали міграції риби, насаджували дерева на берегах, щоб зупинити ерозію - змив ґрунту.

Це лише один з прикладів нового екологічного руху в США, що має назву біорегіоналізм. Використовуючи як і лопати, так і комп'ютери, біорегіоналісти працюють над збереженням і відновленням того краю, де вони живуть. Вони переконані, що єдиний шлях врятувати планету - це врятувати її частини. А найкраще люди здатні врятувати ту землю, на якій вони живуть. Біорегіоналісти вивчають клімат, флору, фауну свого краю. Їхні погляди дуже близькі старожилам місцевості, хоч ті й ніколи не чули такого терміну як "біорегіоналізм". Велику увагу цій течії надає екологічна організація Planet Drum Foundation.

Ідеалом біорегіоналістів є люди, які живуть як члени екосистем, а не як їхні правителі. Таке існування притаманне культурам, що мають духовний зв'язок з місцем їхнього проживання. Відомо, що найбільшої шкоди навколишньому

Сторін Опалені фото Райна

Сторін Опалені фото Райна

середовищу наносять саме "хімерні етноси" (за визначенням Л. Гумільова) - пришлі народи, для яких земля, на якій вони живуть є лише джерелом ресурсів, а не священною землею предків.

В Криму татари споконвіку займалися садівництвом. Чаїри (сади) розташовувалися в лісі. Старійшини вибирали ділянки з джерелом, проводили санітарну рубку лісу і до молодих дерев прищеплювали культурні - так виникали нові, кримські сорти. Садівники отримували врожай, а природна екосистема не порушувалася. Російські ж колонізатори не зрозуміли даного принципу і проводили насаджування дерев за європейським типом - тобто повністю очищується ділянка, і сади висаджують рядами. Це призвело до водної та вітрової ерозії, деградації ґрунтів. Де-не-де утворилися абсолютно не придатні для сільськогосподарського використання землі, де ніщо не росте - бедленди. Таким чином нав'язана немісцевим народом система господарювання себе не виправдала.

Хоча слово "біорегіоналізм" є новим, згідно з його ідеями люди жили ще дуже давно, до того, як втратили зв'язок з природою. Це так природно - піклуватися про свій край, залишити його в кращому стані ніж за життя свого покоління. Піднесення біорегіоналізму є поверненням до старого стилю життя під новою назвою, визнанням такого співіснування з навколишнім середовищем найоптимальнішим. Це ще одне втілення простого, добре відомого принципу Грінпісу "Think globally, act locally".

Біорегіоналізм починається з любові до свого краю, відчуття єдності з ним. Та не всі мають емоційний зв'язок з землею. Враховуючи постійні міграції, це є досить зрозумілим. Крім того, важко мати емоційний зв'язок із заасфальтованим містом. Це стає причиною байдужості, а отже, і бездіяльності.

Для кожного важливо знайти місце на Землі, яке полюбить усім серцем. Тоді важко залишитись байдужим до долі цього краю. Роззирнісь навколо. Який клаптик цієї чудової планети ти любиш, за який відповідаєш? Він чекає на твою допомогу.

НЕ ДРАТЧУЙ ПТАШКУ !!!
(придурок!)

А це - Грінні
Він буде жити на сторінках нашої газети...

Можливо, він трохи невихований, але милий і добрий,
а до того ж, екологічно свідомий.

Ми його дуже любимо і сподіваємося, що вам він теж
сподобається.

Маю звичку питати у своїх знайомих: з чим у вас асоціюються веселі новорічні свята? У мене, наприклад, – з запашними мандаринками, бенгальськими вогниками та “Пікардійською Терцією”. А от післясвятковий час викликає вже не такі приємні асоціації – в уяві виникають гори “використаних” ялинок на смітниках або звалених у величезні купи просто неба, по ярах і схилах, з залишками блискучого “дошику” на пожовклій хвої...

РОСЛА СОБА ЯЛИНОЧКА

У кожному великому місті після новорічних свят викидається на смітник понад тисячу кубометрів ялинок. Для вирощування вічнозелених красунь існують спеціальні плантації. Крім того, звичайні молоді посадкі потребують обов'язкового прорідження. Такі вирубки фахівці-лісотехніки проводять якраз перед Новим роком, коли деревця можна продати. За даними Мінлігоспу, в грудні до торговельної мережі нашої країни з лісових господарств надходить загалом понад 5 млн. “офіційних” ялинок. Але ціна такого деревця, почута вами на ялинковому базарі, спонукає вас йти геть і купляти ялинку он у того дялечки, що стоїть на розі. Пухнаста, гарненька, і коштує дешевше... “Дядечок на розі” в передноворічний час ви зустрінете ледве не на кожному розі, а в людних місцях вони формують довжелезні шеренги. Воно й не дивно, адже ліс – це величезна комора цінностей просто неба й без замків. Скільки молодих дерев незаконно вирубується – одному Богу відомо. Лише на Львівщині щороку виявляється більше 500 незаконних порубок. Але хіба приставиш охоронця до кожного дерева...

Варто замислитися, а чи виправдане знищення дерев, навіть якщо вони

“офіційні”? “Що ж за Новий рік без ялинки?” – хтось неодмінно заперечить. – “Це ж традиція”. Це дійсно так, але традиція ця, як відомо, не така вже й старовинна. Офіційно в царській Росії “запровадив” вічнозелену новорічну ялинку Петро I, запозичивши цей звичай у Європи. В Україні новорічні свята з ялинками почали святкувати лише на початку ХХ ст., а до того з прадавніх часів існувала традиція на Різдво вносити до хати *дідух* – пшеничний сніг, переплетений стрічками і прикрашений квітами. Причому значення дідуха те ж саме – він символізує вічне відтворення Природи, добробут і вічне життя. До речі, в деяких регіонах ця традиція живе і нині – цього року, зустрічаючи нове тисячоліття у Львові, я була приємно вражена тим, що поряд з ялинками продавалися маленькі символічні дідухи. Ось так – гарно, символічно та екологічно доцільно.

Все більше людей погоджується з тим, що рубати ялинку на свята неетично. Ось як вирішують для себе цю проблему шанувальники ялинок за кордоном. В передмісті Берліну, наприклад, розташовані плантації ялинок, які можна орендувати на свята. Деревця пересаджують у діжку і вони прикрашають оселі мешканців, а після

закінчення свят ялинки повертають на їх постійне місце проживання (News.Battery.Ru). Мандруючи взимку по Словачії, я помітила, що у кожній приватній садибі перед будинком обов'язково висаджена ялинка, яку на свята прикрашають прямо на вулиці і ввечері вона сяє різними кольорами, немов у казці. Такі ялинки справді здатні дарувати радість дітям. Шкода, що далеко не всі батьки задумуються над тим, що вигляд новорічної ялинки, спочатку такої ошатної та сяючої, а потім нікому не потрібної і викинутої на смітник, нічого, окрім хижачького ставлення до Природи у вразливу дитячу душу не вкладає.

То ж чи не настав час відроджувати стародавні традиції? Ну а тим, хто не може уявити свята без ялинки, ми радимо придбати штучну на віки вічні. Якщо ж ви полюбляєте запах хвої, прикрасьте свою оселю оригінальними новорічними букетами з гілок, що зламало вітром. Або підійдіть до цієї проблеми творчо і оригінально, як це зробила наша художній редактор (вона прикрасила ялинковими іграшками величезний розгалуджений кімнатний кактус – справжня “ялинка” з голками, до того ж вічнозелена...)

Увага! Редакція RW оголошує конкурс на переробку відомої дитячої пісеньки “В лесу родилась ёлочка” (існує україномовний варіант – мій маленький племінник якось мені співав) на таку, що замість споживачького ставлення до Природи виховує б у дітей почуття любові до живого та відповідальності за свої вчинки. Надсилайте нам свої версії! Найкращі варіанти буде розіслано по дитячих садках та надруковано у методичних виданнях для вчителів з пропозицією до вивчення цих пісень з дітьми. Чекаємо ваших пропозицій!

Р. С. У полосі відчуження запорізької залізниці з'явилася нова будівля з досить оригінального “будматеріалу” – викинутих новорічних ялинок. Автор цієї несподіваної ідеї – місцевий бомж зібрав непотрібні деревця у подвір'ях житлового масиву. “Некондицію”, яку не вдалося використати при спорудженні, він спалив у багатті для виготовлення своєї нехитрої їжі. Вже сьогодні в різних районах Запоріжжя з'являються його послідовники, які будують ялинкові хатинки. (“Екотиждень”)

Коментар RW: Важке матеріальне становище примушує одного рубати ялинки, другого – купляти ці “піратські” деревця, бо вони дешевші, а третього – будувати собі з них дім. Чому так – хай коментують економісти. На нашу ж думку, найкращий з цих трьох хлопців – останній.

ЛІСОВІ ЛЮДИ

Березень, 1996 рік. Уряд англійського графства Беркшир, незважаючи на масові протести громадськості, прийняв рішення про побудову чотирьохсмугової автомагістралі – частини мережі доріг, що сполучають Францію і Шотландію. Дорога мусила перерізати унікальну діброву кількості дубів та сосен.

Близько 300 чоловік, що називали себе "eco-warriors", поселилися на деревах, вбачаючи в цьому єдину можливість порятунку велетенів від знищення.

Перший протестер з'явився тут шість місяців тому, а переважна більшість охоронців дерев живе тут протягом не менше, ніж двох місяців. Побудувавши собі на гілках "гнізда" з старих дошок і сполучивши свої помешкання розгалуженою системою мотузкових переходів і драбин, за весь цей час люди не спускалися на землю, живучи на висоті ста футів. Уздовж маршруту пролягання дороги можна було нарахувати більше 30 таборів. Деякі "будинки" простяглися на 10 і більше дерев.

Квітень, 1996 рік. Ці велетенські дуби – свідки громадянської війни в Англії 17 століття. Вони пам'ятають знамениті першу і другу битви при Ньюбері, які відбулися саме в цій місцевості. Та їм судилося побачити ще й третю. 100 поліцейських та 300 військових прибуло разом з лісорубами. Охоронці лісу перерізали всі свої мотузкові шпальти й почали оборону, виливаючи на поліцейських фарбу. "Краще вмерти, ніж жити як ви!" – кричала одна жінка. Але поліцейські мали машину з підйомником, тому вони відпилювали гілки дерев, перерізаючи охоронцям шляхи до відступу та силою спускаючи їх вниз. Після цієї битви було повалено 10 000 дерев та заарештовано 788 чоловік. (За матеріалами *UTNE READER, October 1996*).

Грудень, 1999 рік. 2 роки й 8 днів Джулія Баттерфлай Хілл мешкала на каліфорнійському мамонтовому дереві, якому загрожувало знищення однією з лісозаготовчих компаній. І от нарешті 25річна американка зійшла на землю. Причиною такого вчинку стало вдале завершення справи: дерево буде жити – молода захисниця природи та її друзі за 50 тис. доларів купили дерево й ділянку навколо нього. (За повідомленнями «Екотижня»).

СВІДОЦТВО ГРЕМА ІННЕСА

Друкується за *Грем Іннес. Свідectвo Грема Іннеса. Джон Сид, Джоанна Мейси, Пет Флеминг, Арне Наасс. Думая как гора. На пути к совету всех существ. - М.: Голубка, 1994.*

Зараз, коли я пакую свій спальний мішок і тоненький поролоний килимок – на годиннику 5:24 ранку. Сьогодні мені належить провести третій день закопаним по шию в глині, з правою рукою, прикутою до двох колод, які, в свою чергу, складають частину своєрідної конструкції, що пов'язує мою нору з Гремом Платтсом.

В перші два дні ми проводили від восьми до десяти годин закопаними у землю на шляху бульдозерів, і вдосконалювали технологію самозакопування для того, щоб звести до мінімуму біль та судоми. В ці дні почало зароджуватися відчуття раніше невідомого зв'язку. Зв'язку з землею. Її пульс став моїм, і судина – моє тіло – стала інструментом її вираження.

Я відчував дивну просвітленість. В моєму очікуванні не було страху, швидше – спокійне усвідомлення правильності своїх дій, що стоять вище законів про землекористування, або, скоріше, повністю відповідають вищим законам землі. Ця вимушена ненасильницька дія була для нас останнім шансом врятувати тропічний дощовий ліс Дейнтри від людей з пилами, яких спрямовує жадібність, владолюбність і прагнення завоювати престиж.

Першим був заарештований Джон Уїльямс, який зістрибнув з набережної на дах кабіни скрепера і прикував себе до вихлопної труби. Ризикована і стрімка акція, але, як і всі подібні акції –

недовготривала. Весь ранок скрепер працював без перерви, викопуючи тих, хто, прикувавши себе за ноги, був закопаний в землю. Нас заарештовували одного за другим.

Опівдні поліція, що за допомогою спеціальних інструментів розрізала ланцюги, досягла останньої лінії оборони. Захисники лісу, прикуті хто за ногу, хто за руку до першого ряду велетенських колод, один за одним потрапляли під арешт, після того як ланцюги, що прикували їх, перепилювалися чи перерубувалися. Використання бензопил, щоправда, не мало особливого ефекту, так як колоди були завчасно наштрикані металічними скобами, щоб відвернути такі дії.

Близько другої години дня остання лінія оборони була практично ліквідована. Лише Марія сиділа ще, схрестивши ноги, прикута до верхівки стовпа, що заходив глибоко в землю, і обидва Грема стояли ще закопаними в своїх норах біля складених на купу колод.

Скреперник вже було взявся до роботи і почав розтягувати колоди, в той час як захисники лісу почали кричати, впевневшись, що наше життя буде під загрозою, якщо буде реалізована спроба розтягнути колоди у такий спосіб. Одна зрушена з місця колода могла б розвалити всю купу складених колод, поруч з якою знаходилися ми.

Був оголошений перекур, поки поліція намагалася перевірити цю інформацію. Тим часом скреперник зупинив свою машину неподалік, що дало мені змогу дивитись йому прямо в вічі. Цього я і чекав. Я звертався до нього своєю мовою і робив це від всього серця. І все ж це була не моя мова: це сама природа зверталася до нього, оволодівши моєю свідомістю.

Я сфокусував всю свою увагу на скреперникові і мій голос, майже протягнувши між нами незриму психічну струну, звертався до нього:

Сер. Ви зриваєте з землі її покрив, без якого вона загине. Вона загине так невідворотньо, як загинуло б немовля, якщо його лишили розповитим опівдні під пекучим сонцем. Ця смерть буде повільною, але неминучою. Залишена без свого покриву, під жорстким безжалісним промінням сонця, земля стає безплідною. Багатство і здатність природи до регенерації більше не зможуть повторити диво творіння.

Сер. Я прошу вас звернути увагу на те, що всі творіння рук людських піддаються розкладу і через деякий час перестають існувати. Природа ж, якщо їй не перешкоджати, постійно вивновлює саму себе, і дари її невимірні.

Сер. Я прошу вас відмовитися від участі у цьому безглузді, в цьому акті вандалізму. Будь ласка, зупиніться. Ідіть додому з гідністю. Ви станете героєм, чия мужність буде визнана усіма. В цьому рішенні не буде нічого принизливого й осудливого. Я знаю, що в глибині душі ви й самі впевнені у цьому. Так дійте ж і підіть звідси героєм. Прислухайтесь до свого серця. Я бачу, що ви коливаєтесь. Але коли серце підказує вам, як треба чинити – не час для сумнівів.

Сер. Сер. Ви чуєте мене? Я знаю, що ви чуєте мене, але, схоже, ви все ж залишаєтесь глухими до моїх слів. Може, слова тут зовсім недоречні? Може, мовчазне свідчення лісу буде красномовнішим? Якщо мої слова вже не зворушують вас, якщо вони від надто частого вжитку стерлися і стали безглуздими, тоді спробуйте відчутти енергію лісу. Відчуйте пульсацію життя, що оточує вас.

Сер. Я не повірю, що ви не відчуваєте цього. Ви повинні зрозуміти, поки не пізно, що саме земля дає нам життя і постійно відтворює сама себе, щоб підтримувати розмаїтість істот, що її населяють. Сер. Я звертаюся до вас від імені людства і всієї природи з закликком не помилитися у своїх вчинках. Ідіть додому, сер. Ідіть додому. Не дайте словам підвести людство. Дайте йому шанс бути почутим у цей час. Нехай ці слова торкнуться вашого серця і пробудять почуття, які, я впевнений, дрімать у ньому. Поверніться додому героєм, а не вкривши себе ганьбою.

Сер. Я не який-небудь блазень. І я тут не для розваги. Не для того я закопав себе в землю. Я тут заради землі і лісу. Будь ласка, спробуйте зрозуміти мене. Це неважко. Ви позбавляєте землю покрову, що захищає її і саме життя на ній. Тим самим ви вбиваєте землю. Це вже очевидно. Ідіть додому, сер. Ідіть додому...

Слова не допомагають. Ви відбираєте у неї останню одяжину і прирікаєте її на загибель. Слова лишилися без відповіді і не змогли достукатися до ваших почуттів. Мені залишається лише мовчки стояти. Як дереву.

Біля сотні спостерігачів і тих, що брали участь – і поліцейські, і захисники природи, і члени ради – вже давно замовкли, і я звертався практично до цілої аудиторії. Напруженість наростала. Скреперник переносив це все явно болісно. На його обличчі агонізувала гримаса в той час, коли він намагався знайти в собі сміливість піти і не міг. Поліцейські були явно під враженням від моїх слів і стояли, практично не рухаючись. Напруження стало надто великим – стало зрозуміло, що вони вже не зможуть працювати з незворушністю, як годиться для телевізійної трансляції. Скреперник подав назад. Поліція зупинила роботу на двохгодинну обідню перерву.

Після перерви атака поліцейських і скреперника поновилися. На цей раз з наполегливістю, яку не могли сколихнути ніякі слова. Як мурахи, поліцейські копошились навкруги нас, розгрібаючи щільно втрамбовану землю навколо наших тіл, укріплену за допомогою колод. Пригнали кран, який мусив пересунути колоду, що зарозливо розкачувалася тепер у мене над головою. Стріла крана була піднята, і разом з підвішеною до неї колодою кран незграбно відкочувався назад. Навколо мене було дуже обмаль місця, щоб поліція могла спокійно працювати, і вони стали намагатися підкопати під колоди, щоб мати змогу перерізати ланцюги, які приковували мою руку. Коли інструмент почав врзатися в ланцюг, яка і без того щільно охоплювала моє зап'ястя, мені здалося, що моя рука зараз відірветься. Я закричав, щоб вони зупинилися.

"Дурниці! Він симулює", – озвалися два поліцейських, що стояли поруч. Вони знову стали різати ланцюги. Але на цей раз поліцейський дивився мені у вічі.

"Стоп! Ви розтрощите йому руку!" – закричав він. І вони продовжували підкопуватися. Нарешті вони отримали змогу перерізати ланцюг, не викликаючи його надмірного натягу і не завдаючи мені шкоди. Три величезних поліцейських, допомагаючи один одному, перерізували ланцюги. Клац! І ланцюг піддався. Тепер вони могли колати і спереду, де до цього їм заважала моя рука. Одну за одною вони відтягували колоди і врешті решт змогли мене відкопати.

RW CREW:

Шеф-редактор:

Ольга Кузьманенко
(also known as Tisa)

Художній редактор:

Катерина Ситник

Web-design: KUZJA

e-mail редакції:

tisa@mail-in.net

паркан

WANTED! Терміново потрібна людина, що б мала досвід з вирощування клумбових квітів для підтримки проекту створення клумби на газоні плацу Могиланки.
Звертайтеся до редакції RW

Редакція RW попереджує:
В повітрі у високій концентрації спостерігається ідея створення екстремальної радикальної терористичної екологічної організації для спільного проведення екологічних акцій та інших веселих проектів.
Будьте обережні!
Якщо ж ця ідея вас таки вже наздогнала, вам нічого не лишається, окрім як милити на нашу адресу.

Просимо уваги тих, хто дочитав до останньої сторінки!

Наклад нашого видання дуже маленький (самвидав, як-не-як), тому з метою економії невідновних ресурсів та в ім'я миру в усьому світі прохання передавати газетку всім жадаючим. На випадок занадто великої кількості жадаючих скоро буде доступний електронний варіант газети на snark.ukma.kiev.ua/~julia1/index.html
Тут ви зможете дізнатися про найсвіжіші події та поближче познайомитися з командою RW!